

Grotesk Figür Ekseninde Japon Ukiyo-e Sanatı

Mevlüt ÜNAL^{1*} Mine Ülkü ÖZTÜRK² Alper DEMİREL³

¹ Arş. Gör. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, Grafik, Konya, Türkiye

² Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, Seramik, Konya, Türkiye

³ Öğretmen, Batıkent Şehit Demet Sezen Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Ankara, Türkiye

Makale Bilgisi

ÖZET

Geliş Tarihi: 03.04.2024
Kabul Tarihi: 27.06.2024
Yayın Tarihi: 28.12.2024

Anahtar Kelimeler:

Ukiyo-e,
Grotesk,
Japon Sanatı.

Japon groteski, yapı olarak Japon sanatının bir türü olarak görülebilir ve Japon Ukiyo-e sanatı ile yakından ilişkili olduğuna dair izler barındırmaktadır. Japon groteski, 19. yüzyılın sonlarında popüler hale gelmiş ve genellikle ürpertici, korkunç veya yabancı sahneleri içeren resimler, çizimler ve diğer görsel sanat formlarıyla sanat üslupları arasında var olmuştur. Ukiyo-e sanatında ayrıca ero-guro (erotik ve grotesk) olan bir alt sanat türünün varlığı ve Japon popüler kültüründe ve korku türünde hala popüler bir tema olarak eserlerde yer alması önceden yerel sonraları uluslararası bir hale gelmiş grotesk sanat üslubuyla arasındaki ilişkinin irdelenmesi gerekliliğini de beraberinde getirmiştir. Grotesk, Japon kültüründe bir yüksek baskı üslubu olan Ukiyo-e sanatının Japon kültürünün diğer yönleriyle bağlantılı olduğu kadar etkileşim içerisinde olan bir konsept olmuştur. Grotesk sanatın karakteristik formlarında gözlemlenen biçimde abartılı ifadeler ve çarpıtılmış diğer unsurlar, ukiyo-e sanatında da figürlerde görülebilmektedir. Bu çalışmada bir Edo dönemi sanat üslubu olan Ukiyo-e sanatının figürleri incelenerek grotesk unsurlar bağlamında iki sanat anlayışının etkileşimi incelenecektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış model olarak ise bu araştırma yönteminin alt modellerinden olan tarama modeli izlenmiştir.

Japanese Ukiyo-e Art in the Axis of Grotesque Figure

Article Info

Received: 03.04.2024
Accepted: 27.06.2024
Published: 28.12.2024

Keywords:

Ukiyo-e,
Grotesque,
Japanese Art.

ABSTRACT

Japanese grotesque can be seen as a genre of Japanese art in its structure, and there are traces that it is closely related to Japanese Ukiyo-e art. Japanese grotesque was popularised in the late 19th century and existed among art styles through paintings, drawings and other visual art forms, often featuring creepy, horrific or wild scenes. The existence of a sub-genre in Ukiyo-e art, ero-guro (erotic and grotesque), and the fact that it is still a popular theme in Japanese popular culture and the horror genre has brought about the necessity to examine its relationship with the grotesque art style, which has become local and then international. The grotesque has been a concept that interacts with other aspects of Japanese culture as much as Ukiyo-e art, a high-printing style in Japanese culture, is connected with other aspects of Japanese culture. Exaggerated expressions and other distorted elements observed in the characteristic forms of grotesque art can also be seen in the figures in ukiyo-e art. In this study, the figures of Ukiyo-e art, an Edo-period art style, will be analysed. The interaction of the two art concepts will be examined in the context of grotesque elements. The qualitative research method was used in the study and the survey model, which is one of the sub-models of this research method, was followed as a model.

Bu makaleye atıfta bulunmak için:

Ünal, M., Öztürk, M., Ü., & Demirel, A., (2024). Grotesk figür ekseninde japon ukiyo-e sanatı. *Konya Sanat Dergisi*, 7, 82-101. <https://doi.org/10.51118/konsan.2024.44>

*Sorumlu Yazar: Mevlüt ÜNAL, mevlutunal@erbakan.edu.tr

GİRİŞ

Ukiyo-e Sanatı

Klasik Japon resim sanatı üslubunun devamı olarak da görülen ukiyo-e sanatı, Japonca “yüzen dünya resimleri” anlamına gelen bir ifadedir. Milattan sonra 17. ve 19. yüzyılları arasında yaşamış Edo dönemi sanatçılar, şehir hayatı, romantik konular ve günlük yaşam gibi temalarda Japon ahşap baskı resimleri üretmişlerdir. Bu sanat akımı, kent hayatının hazlarını ve zevklerini ele alırken dünyevi tatları ve zevkleri yansıtır (Hisglobal, 2022). Ukiyo-e, 17. yüzyılın sonlarından 19. yüzyılın ortalarına kadar Japonya'da gelişen bir resim sanatıdır. Bu sanat türü, günlük hayatın sahnelerini ve doğal manzaraları tasvir etmek için kullanılır. Ukiyo-e resimleri, genellikle ahşap baskılar olarak üretilmiş ve ucuz fiyatları ve kolayca çoğaltılabilen özellikleri nedeniyle halk arasında oldukça yaygın bir yer edinmiştir. Ukiyo-e resimlerinin tasvir ettiği konular arasında günlük hayatın sahneleri, şehir manzaraları, doğal manzaralar, oyuncular, kabuki aktörleri, güzel kadınlar ve diğer popüler konular yer alır. Ukiyo-e resimleri, Japon kültüründe önemli bir yere sahip olan doğa ve güzellik kavramlarına özellikle vurgu yapar. Ayrıca tiyatro, klasik edebiyat, şiir, yerel efsaneler, natürmort gibi konular işlenmiştir (Roni & Libertson, 1969, s:22).

Şekil 1

Şahinli Genç Adam, 1798-1800 Dönemi, Sanatçı: Chokosai Eisho (Resig, 2023)

Yaklaşık 1670 ile 1865 yılları arasında gelişen Japon "ukiyo-e" aslen bir baskıresim geleneğidir. Kelime olarak kavram "yüzen dünyanın resimleri" anlamına gelir. Buradaki yüzme eylemi varoluşun geçiciliğine gönderme yapmaktadır. Yüzen dünya temaları daha sonraları özellikle para karşılığı birliktelik sunulan konseptlerde ve tiyatral eğlencelerde dünyevi zevklere

dönüşmüştür. Ukiyo-e resimleri, doğu sanat gelenekleri arasında benzersiz bir şekilde belgelenmiştir bir sanat dalı olmuştur. Birçok sanatçının doğum ve ölüm tarihleri ve birçok eserin tarihi iyi bir şekilde eserler üzerinde belirlenmiştir. Dahası, ukiyo-e baskıları başlangıçta kitlesel olarak üretilen popüler eserler olsa da son derece saygın, ciddi bir sanat biçimi statüsünü koruyabilmiştir. 1860'larda Avrupa'ya girişinden ve tanıtılmasından bu yana bu sanat dalı Batı'da da ünlü olmuştur. Degas, Manet, Whistler ve diğerleri gibi sanatçılar üzerindeki etkileri ani ve derin olmuş, sanatçılar ukiyo-e baskılarından esinlenerek etkilerin açıkça görülebildiği eserler üretmişlerdir (Kozbelt & Durmysheva, 2007).

Ukiyo-e sanatında en sık rastlanan figürler, yakın plan portrelerdir. Bu portreler genellikle ünlü kabuki oyuncularını, geishaları ve savaşçıları tasvir eder. Kabuki oyuncularının portreleri, aktörlerin dramatik kostümleri, makyajları ve jestleriyle birlikte görülür. Geisha portreleri, geleneksel Japon güzellik anlayışını yansıtırken, savaşçı portreleri ise savaşçı ruhu ve gücünü ifade eder. Ukiyo-e figürleri, Edo dönemi şehir yaşamını yansıtan gündelik sahnelerde de sıkça kullanılmıştır. Bu sahnelerde, kent ve köy hayatından figürlerin etkinlikleri, pazar yerleri, festivaller ve günlük işler tasvir edilir. Figürler genellikle sokaklarda dolaşırken, alışveriş yaparken, evde çalışırken veya arkadaşlarıyla sosyalleşirken betimlenir. Bu tür figürler, Japon toplumunun sosyal yapısını ve günlük yaşamını gözler önüne serer.

Ukiyo-e sanatı, mitolojik ve tarihi figürleri de içerir. Efsanevi kahramanlar, tanrılar ve tanrıçalar, mitolojik hikayelerdeki olayları ve Japon kültüründeki önemli sembolleri temsil eder. Aynı şekilde, tarihi olayların betimlemesi de Ukiyo-e figürlerinin bir başka önemli özelliğidir. Örneğin, ünlü savaşlara, askeri liderlere veya tarihi anlaşmalara atıfta bulunulabilir. Ukiyo-e sanatında figürlerin yaratılmasında ahşap baskı tekniği kullanılır. Bu teknik, ahşap blokların oyulması ve mürekkeple kaplanmasıyla gerçekleştirilen bir yüksek baskı tekniğidir. Usta bir sanatçı, bir resmi veya deseni ahşap bloklara aktarır ve ardından her bir blok farklı renklerle mürekkeple kaplanır. Bloklar ardışık olarak kâğıda bastırılarak renkli bir baskı elde edilir. Bu teknik, ayrıntılı ve canlı figürlerin üretilmesini sağlar. Ukiyo-e figürlerinin görsel anlatımı, hareket ve drama ifadesine odaklanır. Figürler genellikle dinamik pozlarla tasvir edilir ve yüz ifadeleri ve beden dilleriyle duygusal anlatımlar yapar. Örneğin, bir kabuki oyuncusunun çarpıcı bir sahnede dramatik ifadesi veya bir geishanın zarif hareketleri figürler aracılığıyla yansıtılır. Bu görsel anlatım, figürlerin canlılık ve duygusal etkileycilik kazanmasını sağlar. Ukiyo-e figürleri, Japon giyim tarzını ve moda trendlerini yansıtır. Kabuki oyuncularının renkli kostümleri ve benzersiz makyajları, sahnede karakterlerini vurgulamak için kullanılır. Geisha portrelerinde ise zarif kimonolar, karmaşık saç stilleri ve aksesuarlar dikkat çeker. Figürler aracılığıyla, o dönemdeki giyim ve modanın detaylı bir resmi sunulur.

Ukiyo-e figürleri, Japon toplumunun sınıf, cinsiyet ve sosyal yapılarına dair temsilleri içerir. Kabuki oyuncuları ve geishalar gibi figürler, Japon toplumunun eğlence ve zevk odaklı yanını yansıtırken, savaşçı figürleri ise toplumun güç ve cesaret değerlerini yansıtır. Ayrıca, figürler aracılığıyla ideolojik ve politik mesajlar da iletir. Örneğin, bazı figürler dönemin hükümet politikalarını veya toplumun dönemselsel tartışmalarını temsil edebilir. Ukiyo-e sanatı, Batı sanatını derinden etkilemiştir. Percival, 19. yüzyılda Japonya'ya açılan Batılı sanatçıların, Ukiyo-e'nin kompozisyon tekniklerini ve renk kullanımını keşfetmiş ve bu etkileri kendi çalışmalarına dahil ettiğinden bahsetmiştir. Özellikle, Ukiyo-e figürlerinin basit ve net hatları, modern ve çağdaş sanatta minimalist bir yaklaşımın öncüsü olarak kabul edilir. Ukiyo-e'nin etkisi, Avrupa sanatında Japon dışavurumculuğu, Art Nouveau ve daha sonra Pop Art gibi akımların ortaya çıkmasında belirgin hale gelmiştir. Ukiyo-e figürlerinin etkisi sadece sanat dünyasında sınırlı kalmamıştır. Bu figürler, Japon toplumunun kolektif hafızasında da önemli bir yer tutar. Ukiyo-e baskıları, dönemin

yaşam tarzını, moda trendlerini, mitolojik ve tarihi hikayeleri görsel olarak kaydeden birer belge niteliği taşır. Bu sayede, Ukiyo-e figürleri Japon kültürünün kalıcı bir parçası haline gelmiştir (Percival, 1978, s:22).

Ukiyo-e sanatının figürleri, Japon toplumunun yaşamının bir yansımasıdır. Yakın plan portreler, gündelik yaşam sahneleri, mitolojik ve tarihi figürler, Ukiyo-e'nin çeşitliliğini ve zenginliğini gösterir. Baskı teknikleri, görsel anlatım ve giyim tarzı gibi özellikler, figürlerin canlılık ve anlam kazanmasını sağlar. Ayrıca, figürlerin sosyal işlevi, toplumun sınıf, cinsiyet ve ideolojik yapısını yansıtır. Ukiyo-e figürlerinin etkisi, sadece sanat dünyasında değil, aynı zamanda kültürel ve toplumsal alanlarda da büyük olmuştur. Batı sanatını etkilemiş ve Japon kültüründe önemli bir yer edinmiştir. Ukiyo-e figürleri, zaman içinde sanatseverlere ve araştırmacılara büyük ilham kaynağı olmaya devam etmektedir.

Cinsellik, Edo döneminde Japon yaşamının önemli bir parçası olmuştur. Edo gibi şehir merkezlerinde iki tür eğlence işçileri yer almıştır. Bunlar hayat kadınları ve geşşalar olarak adlandırılmıştır. Toplumun birçok alanında olduğu gibi, hayat kadınları ve geşşa sınıfları arasında da sınıfsal ve mesleki farklılıklar bulunmuştur (Heckmann, 2023). Zevk ve hazzı işlemek, o dönemde toplum için seksten daha çok önem görmüştür. Paylaşılan deneyimler ve şehvet yeni sanatsal biçimlerin filizlenmesiyle ilgili olmuştur. Bu durum; tiyatrodaki "kabuki", şiirde "haikai", resim ve ahşap oymacılıkta ise "ukiyo-e" olarak gözlemlenebilmektedir.

Ukiyo-e, toplumun seçkin olmayan sınıfları tarafından başlangıçta "düşük" sanat olarak görülse de, sanatsal ve teknik kalitesi sürekli olarak dikkat çekiciliğini korumuştur. Görüntüleri okumak, son derece yüksek düzeyde görsel, metinsel ve kültürel okuryazarlık gerektirmektedir. İlk günlerinden beri, Ukiyo-e görüntüleri ve metinleri sıklıkla klasik, edebi ve tarihi kaynaklardan gelen temalara atıfta bulunmuştur. Aynı zamanda Ukiyo-e, gelişiminin iki buçuk yüzyılı boyunca çağdaş zevkleri, ilgileri ve yenilikleri yansıtacak şekilde sürekli olarak genişlemiştir. Sonuç olarak, hem popülist (halk için ve halk için, kolayca erişilebilir, bol, uygun fiyatlı) olmasının yanı sıra son derece sofistike bir sanat olarak kendine yer edinmiştir. Özetle, Ukiyo-e tarihi aynı zamanda güncel, moda uyumlu, şık ve popüler olan her şeyi izleyicisine sunmuştur. Ukiyo-e sanatçısının ellerinde sıradan olan, sıra dışı olana dönüşmüştür (The Library Collections & Services Group, 2023). Japon toplumunda cinsellik, bir tabu olmaktan ziyade kültürel varlıkların bir kısmını oluşturan bir konu olmuştur. Öyle ki her türlü cinsel birlikteliği ve fantazileri ele alan, ukiyo-e akımının bir alt kategorisi olan "shunga" popüler bir şekilde ortaya çıkmış ve oldukça talep görmüştür. Bu günlerde her türlü fiziksel temasa karşı hassas bir tutum sergileyen Japon halkı, Edo döneminde bu konuda biraz daha özgür, cesur ve rahat davranışlar sergilemiştir. Müstehcen içerikli sanat ürünleri, Edo döneminde toplumun yüksek oranda talep ettiği ihtiyaçlar arasında yer almıştır (JP Woodblocks, 2022).

Grotesk Üslup ve Grotesk Figür

Sanatın tarihi incelendiğinde, dönemlerin birbirleri arasında büyük bir etkileşimin bulunduğu gözlemlenmektedir. İnsanoğlu kendinden önceki çağda yaşamış insanlara ait birikimleri doğrudan ya da dolaylı olmak üzere farklı şekillerde kendi çağına ya da kendi yaşadığı topluma mal etmiştir (Vardar & Kınık, 2021). Günümüz sanatına gelene kadar birçok üsluba ve tarihsel akıma tanıklık etmiş toplum olarak, çok tuhaf ve hatta rahatsız edici bulunabilecek bazı sanat eserleriyle karşılaşmak mümkün olmaktadır. Bu tür sanat eserleri genellikle grotesk olarak adlandırılır. "Grotesk" terimi çarpıtılmış, abartılı ve tuhaf görüntülerle kendini ortaya çıkaran bir sanat tarzını tanımlamak için kullanılır. Bir sanat biçiminin grotesk olup olmadığını ayırt etmek zor olabilir. Bununla birlikte, grotesk sanatın tanımlanmasına yardımcı olabilecek bazı özellikler vardır.

Graulund (2019), groteski normal, sınırlı ve istikrarlı kabul edilen şeyleri aşan ve onlara meydan okuyan şey olarak tanımlar. O'na göre anormal, sınırsız ve istikrarsız doğası ile bütünlük tasvir edilir. Grotesk genellikle çarpıtma, abartma ve zıt unsurların kaynaşması unsurlarını içerir (Graulund, 2019).

Grotesk sanatı, canlı varlıkların absürt veya olağandışı özelliklerini çoğu zaman çarpıtılmış veya abartılı bir şekilde tasvir eden bir sanat tarzıdır. "Grotesk" terimi, "mağaradan" veya "mağarasal" anlamına gelen İtalyanca "grottesca" kelimesinden türetilmiştir ve antik Roma kalıntılarında bulunan dekoratif resim ve heykelleri ifade eder. Grotesk sanatı Rönesans döneminde popüler hale gelmiş ve resim, heykel ve grafik tasarım dahil olmak üzere çeşitli sanat formlarında kullanılmıştır. Grotesk figür, çarpıtılmış, abartılı veya bir şekilde bükülmüş bir karakter veya nesneyi ifade eder. "Grotesk" terimi edebiyatta, sanatta ve kültürel araştırmalarda rahatsız edici, anormal veya irrite edici figürleri tanımlamak için sıklıkla kullanılmıştır. Çağdaş görsel sanatlarda grotesk sanatın kullanımı, sosyal normları eleştirmenin ve geleneksel fikirlere meydan okumanın bir yolu olarak incelenmiştir. Grotesk üslup, sanatta çarpıcı ve çirkin unsurların abartılı bir şekilde kullanıldığı bir anlatım tarzını ifade eder. Bu üslup, genellikle figüratif sanatlarda deformasyon, çarpıklık, büyüklük, detaylarda abartı ve kompozisyonlarda dengesizlik gibi özellikleri vurgular. Grotesk üslup, genellikle rahatsız edici veya korkutucu bir etki yaratırken, aynı zamanda toplumsal eleştirilere, ironiye ve mizaha da yer verir. Bu üslup, Rönesans döneminden beri kullanılmış olup, 20. yüzyılda da özellikle karanlık, tuhaf ve sürrealist eserlerde kendini göstermiştir. Grotesk üslup, sanatçıların normlara meydan okuma, idealize bağlamında tabuları yıkma ve izleyicinin sınırlarını zorlama amacını taşır. Bu üslup, sanatın sınırlarını genişletirken, izleyicilerde şaşkınlık, hayret, rahatsızlık ve düşünce provoke etme gücüne sahiptir. Grotesk, postmodern sanatta genellikle baskın güç yapılarını alt üst etmenin ve geleneksel güzellik kavramlarına meydan okumanın bir yolu olarak kullanılır. Grotesk beden, groteskin beden maddeselliğini ve onun dünyayla bağlantısını ifade etmenin bir yolu olduğunu savunan Rus filozof ve edebiyat eleştirmeni Mikhail Bakhtin tarafından geliştirilen bir kavram olmuştur. Bakhtin grotesk beden teorisiyle beden maddeselliğini, akışkanlığını ve dönüşüm potansiyelini vurgular. Buradaki açık olma kavramı, beden sınırlarının doğa tarafından delinemez olmasına karşı ortaya atılmaktadır. Beden doğaya ve doğanın getirdiği tüm yıpranmalara karşı "açık" ve edilegendir. Dönüşüm unsuru yine beden değişime ve dönüşüme karşı dirençsiz olduğunu anlatır. Akışkanlık ilkesi ise beden akışkan ve ilerleyici yaşam döngüsü içinde sabit durmadığını ifade eder.

Şekil 2

Bronz Grotesk, Helenistik Dönem, M.Ö. II. yy. ve M.S. I. yy. Arası (MET Museum, 2023)

Grotesk sanatın kökenleri, antik Roma dönemine kadar uzanmaktadır. Terim, Latince "grottesco" kelimesinden türetilmiştir ve Roma İmparatorluğu'nun alt katakomblarında bulunan dekoratif motiflerden gelmektedir. Roma döneminde, duvarlara çizilen komik ve fantastik yaratıkların yanı sıra, bitki öğeleriyle süslenmiş hayali peyzajlar da kullanılmıştır. Rönesans döneminde grotesk üslup, tekrar popülerlik kazanmıştır. 16. yüzyılda özellikle İtalya'da, grotesk unsurları içeren freskler, vitraylar ve heykeller üretilmiştir. Bu dönemde grotesk unsurlar, antik Roma ve Yunan motifleriyle birleştirilerek, saraylar, kiliseler ve diğer yapıların süslemelerinde kullanılmıştır (Kayser, 1963, s:19).

Grotesk sanat, 19. ve 20. yüzyıllarda da önemini korumuştur. Özellikle gotik edebiyat, gotik sanat ve gotik müzik gibi alanlarda grotesk üslup etkili olmuştur. Aynı zamanda, 20. yüzyılın başlarında sürrealizm hareketi ile birlikte grotesk öğelerin yoğun bir şekilde kullanıldığı eserler ortaya çıkmıştır. Sürrealist sanatçılar, rüyalar, fantezi ve bilinçaltı gibi alanlardan ilham alarak, grotesk ve tuhaf imgeleri büyük ölçüde keşfetmişlerdir. Bugün grotesk sanat, farklı disiplinlerde ve akımlarda hala varlığını sürdürmektedir. Pop art, dadaizm, sürrealizm ve karanlık sanat gibi hareketlerde grotesk unsurlar sıkça kullanılmaktadır. Grotesk, sanatın sınırlarını zorlamak, toplumsal normlara meydan okumak ve çirkinlikle güzelliği birleştirmek amacıyla kullanılan güçlü bir ifade tarzıdır.

Japon Groteski

Japon groteski, Ukiyo-e sanatında da kendine yer edinmiş, Japon kültürünün diğer yönleriyle sıkı bir şekilde bağlantılı olmuştur. Sadece günlük yaşam ve mitolojik hikayeler tasvir edilmekle kalmamış, aynı zamanda erotizm teması da ele alınmıştır. Bu dönemde, Ukiyo-e baskıları cinsellik, çıplaklık ve erotik sahnelerin betimlendiği tabloları içeren bir alt tür olarak gelişmiştir. Özellikle kabuki oyuncularını, geishalar ve diğer kadın figürleri, erotizmin odak noktası haline gelmiştir. Bu baskılar, o dönemdeki Japon toplumunun cinsel açıdan özgürleşme, eğlence ve zevk arayışıyla ilişkilendirilir. Ukiyo-e sanatının erotizm temasını ele alması, Japon toplumunun cinselliğe olan ilgisini ve günlük yaşamdaki cinsel dinamikleri yansıtır. Bununla birlikte, bu erotik baskılar genellikle bir estetik anlayış içinde sunulur ve cinsellik ile güzellik arasındaki ince dengeyi yakalar. Ukiyo-e sanatındaki erotizm, Batı sanatındaki erotik temalarla karşılaştırıldığında farklı bir perspektif sunar ve Japonya'nın sanatsal ve kültürel zenginliğinin bir parçası olarak kabul edilir.

Japon groteski, Japon erotizmiyle etkileşimli olmuştur. Yeme, içme, ölümlü olma, hastalanma, cinsellik gibi grotesk olgular, ukiyo-e figürlerinde de görülebilmektedir. Örneğin, kabuki tiyatrosunda kullanılan makyaj teknikleri grotesk bir etki yaratır. Ayrıca, Japon folkloründeki hayalet ve yaratıkların tasvir edildiği Ukiyo-e resimleri de vardır. Bu yönüyle cinsellik ve korkutuculuk unsurları bir arada grotesk konseptine yakınlaşmalar göstermiştir denebilir.

Şekil 3

Oiwa, Öldürülen Eş Rolünde Onoe Matsusuke, Utagawa Toyokuni I, 1812 (MET Museum, 2023)

Japon korku kültürünün önemli bir yönü doğüstü folklorun ve geleneksel hayalet hikayelerinin kullanılmasıdır. Japon korku filmleri genellikle onryō ve yūrei gibi figürlerin yer aldığı intikamcı hayalet geleneğinden. Balanzategui'ye göre (2018), bu hayaletler genellikle kadın olarak tasvir edilir ve savaş sonrası korku sanatında yer alan yetişkin kadın hayaletlerin devamı niteliğindedir. Bu tasvirlerde geleneksel Japon sanatının ve kaidanların (hayalet hikayeleri) etkisi görülebilir (Balanzategui, 2018, s:158). Erotizm ve korku, genel anlamda grotesk üslubun ana konularını ve formlarını oluşturmuştur. Bu bağlamda Japon korku kültürü, halk hikayeleri, masalları ve sahne oyunlarıyla birlikte özgün bir kültürel zenginlik haline gelmiştir.

Asya'nın farklı bölgelerinde kök salmış ve zengin bir geçmişe sahip olan bir fenomen olarak öne çıkan korku kültürü, Japonya'nın korku edebiyatı ve sinemasında J-Horror olarak da bilinen, Kore'nin hayalet hikayeleri ve Çin'in mistik efsaneleri gibi farklı formlarda kendini gösterir. Japon korku sanatı, Batı'dan farklı estetik anlayışları, mitolojik inançları ve toplumsal kaygıları yansıtır. Bu kültürde, hayaletler, ruhlar, şeytanlar ve doğüstü varlıklar gibi unsurlar sıkça karşımıza çıkar. Korku, genellikle tabu konulara, ölüm, intikam ve geçmişin hayaletlerine odaklanarak toplumsal ve psikolojik kaygıları işler. Karmaşık hikâye anlatımı, atmosferik gerilim ve karakter gelişimi gibi özellikleriyle kendine özgü bir konsepti vardır denebilir. Bu kültür, yerel toplumların kolektif bilincinde önemli bir rol oynamış, ayrıca küresel korku ve popüler kültürü etkilemiştir.

Japon korku kültürü, dünya genelinde popüler hale gelmiştir ve Japon korku filmleri, video oyunları ve edebiyatı, dünya genelinde bir hayran kitlesi oluşturmuştur. Japon korku kültürü, genellikle doğüstü varlıklar, hayaletler ve yaratıklarla ilgilidir. Bu varlıklar, Japon kültüründe önemli bir yere

sahiptir ve Japon halk inanışlarına dayanmaktadır. Örneğin, Japon kültüründe, hayaletlerin insanlarla iletişim kurabildiği ve insanların hayatlarını etkileyebildiği düşünülmektedir. Japon korku filmleri, genellikle bu doğüstü varlıkların etrafında döner ve izleyicileri korkutmak için atmosferik bir yaklaşım benimserler. Japon korku kültürü, aynı zamanda video oyunlarına da yansımıştır. Özellikle, Silent Hill serisi, Japon korku kültürünün en iyi örneklerinden biridir. Bu oyun, hapisane ve cezaevi gibi korkunç yerlerde geçmektedir ve oyunculara korku dolu bir deneyim sunmaktadır. Ayrıca, Japon korku kültürü, canlı rol yapma oyunlarına da yansımıştır. Bu oyunlar, oyuncuların gerçek hayatta korku dolu bir senaryoyu canlandırdığı etkileşimli bir deneyim sunar.

Şekil 4

Onibaba Filminden Bir Sahne, Yönetmen Kaneto Shindo, 1964 (Myford, 2023)

Japon grotesk sanatı ve Japon korku kültürü, geleneksel Japon formları ile Batı korku kültüründen gelen etkilerin bir araya gelmesiyle şekillenmiştir denebilir. Japon sanatında grotesk imgelerin yer alması Japon kabuki tiyatrosuna ve canavar dişil geleneklerine kadar uzanmaktadır (Crandol, 2021). Bu geleneksel formlar daha sonra Hollywood korku tarzıyla ve gelenekleriyle birleştirilerek, belirgin bir şekilde Japon olan benzersiz ve ulus ötesi bir estetik yaratılmıştır. Aquilia'ya göre (2006), Japon korku kültürü, daha geniş Asya korku türü üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. "Ringu" ve "Ju-on" gibi Japon korku filmlerinin başarısı "The Grudge" gibi Japon korku filmlerinin başarısı, Kore, Hong Kong, Singapur ve Tayland gibi diğer Asya ülkelerinden gelen korku filmleri dalgasını tetiklemiştir (Aquilia, 2006). Bu durum, popüler kültür ürünlerinin kültürel sınırları nasıl aşabildiğini ve farklı bölgelerde korku sinemasının gelişimini nasıl etkilediğini göstermektedir (Aquilia, 2006).

Toplumların korku kültürünü benimsemelerinin çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenlerden bazılarını sıralamak gerekirse:

Yıkıcı güçlerin varlığına inanç: Korku kültürü genellikle insanların günlük yaşamlarını tehdit eden yıkıcı güçlerin olduğu inancından doğar. Bu inanç, doğal afetler, suç veya terörizm gibi gerçek veya hayali tehditlere dayanabilir.

Kontrol arzusu: Korku kültürü, kontrol arzusundan da kaynaklanabilir. İnsanlar, şiddet tehdidi veya bilgi manipülasyonu yoluyla başkalarını kontrol etmek için korku kullanabilirler.

Tarihsel travma: Savaş ya da soykırım gibi tarihsel bir travma yaşamış toplumlar, travmayla başa çıkmanın ve bir daha yaşanmasını önlemenin bir yolu olarak korku kültürünü benimseyebilirler.

Medya etkisi: Medya, korku kültürünün benimsenmesinde de rol oynayabilir. Haber kaynakları ve eğlence medyası genellikle toplumda korku ve endişe duygusuna katkıda bulunabilecek tehlike ve riski vurgulayan sansasyonel hikayelere odaklanır.

Siyasi manipülasyon: Korku kültürü, siyasi liderler tarafından kamuoyunu manipüle etmek ve politikalarına destek sağlamak için de kullanılabilir. Politikacılar korku ve aciliyet duygusu yaratarak gündemleri için destek toplayabilir ve güç kazanabilirler.

Korku yüzyıllardır sanatın ve kültürün her alanında popüler olmuştur ve insanlar çeşitli nedenlerle ona çekilmektedir. Psikologlar, korku sanatının çekiciliğine katkıda bulunan birkaç faktör belirlemeye çalışmışlardır. Birincil nedenlerden biri, korku sanatının sağladığı uyarım olarak belirlenmiştir. Korkunç eylemlere maruz kalmak ve hatta bu eylemlerin beklentisi, insanları zihinsel ve fiziksel olarak zıt şekillerde uyarabilir: olumsuz (korku veya kaygı biçiminde) veya olumlu (heyecan veya neşe biçiminde). Diğer bir faktör de korkutucu durumları takip eden fiziksel ve duygusal rahatlama. Korku, insanlar kuşatma veya tehdit altındayken ortaya çıkan olumsuz bir duygudur, ancak insanlar bu deneyimin diğer yönlerinden zevk alırlar. Yapımcıların, yönetmenlerin, sanatçıların, yazarların gizem, gerilim, vahşet, terör ve şok unsurlarını dahil ederek yarattıkları gerilim, korku sanatına olan ilgiyi besleyen bir diğer faktördür. Korku sanatı bir katarsis duygusu veya bastırılmış duyguların salıverilmesini sağlayabilir. Kontrollü bir ortamda korkuyu deneyimleyerek, insanlar endişelerini ve korkularını güvenli bir şekilde serbest bırakabilirler (Yang & Zhang, 2021).

Yaşam süreci içerisinde ortaya çıkan değişimlerle ya da zorlayıcı aşamalarla bireylerin mücadele ederek başa çıkmaları gerekmektedir. Fakat bahsi geçen bu aşamalar ve durumlar, her zaman kolaylıkla atlatılması mümkün düzeylerde var olmamaktadır. Bireylerin bu sorunlarla nasıl başa çıkacakları, mücadele edecekleri, bu sorunların onların kendi yaşamlarına olan yansımalarını en asgari düzeye nasıl indirgeyecekleri konusunda güçlükler yaşayabilmektedir (Yılmaz & Ekinci, 2023). İnsanlar korku yapımlarını, eserin karakterlerinden farklı tepki vereceklerini düşünmek gibi farklı nedenlerle sevmektedirler. Bu tür korku yapımlarını izlemenin, okumanın, dinlemenin korku deneyimi edinmenin yanı sıra güvende hissetmek veya başa çıkma becerilerini öğrenmek gibi faydaları da vardır. Greco (2023), gerilim yaşamının deneyimini insanların korku filmlerini tercih etmeleriyle ilişkilendirir. Sürükleyici korku filmlerinde izleyenler tehdide ilişkin olumsuz duygular yaşayabilirler. Tehdit ortadan kalktığı anda ise bu duygular olumlu duygularla değiştirilebilir ve gerilim ortadan kalkar (Greco, 2023).

YÖNTEM

Bir literatür taraması, diğer araştırmacıların çalışmalarının eleştirel bir değerlendirmesinden daha fazlasını gerektiren bir süreç ve de yöntemdir. Literatür taraması, araştırmayı temellendirebilmek ve ilgi düzeyini açıklamak için araştırmacılara bir araç sağlamaktadır. Literatürü belirlerken, incelerken ve sürdürülen araştırmayla ilişkilendirirken bu yöntemden faydalanılmaktadır (Burgess, Sieminski & Arthur, 2006, s:19).

Kaynak tarama metodu, akademik araştırmalarda kullanılan bir yöntemdir. Bu teknik, belirli bir konuyla ilgili mevcut literatürü tarayarak ilgili kaynakları toplama ve analiz etme sürecini içerir. Kaynak taraması, araştırmacının konuya aşina olmasını sağlar, mevcut bilgileri özetler ve araştırmanın temelini oluşturan teorik çerçeveyi belirler. Araştırmacı, kaynaklardan bilgi toplamak

için literatür araştırması yapar ve anahtar kelimelerle ilgili kaynakları belirler. Bu yöntem, araştırmacıya daha geniş bir bakış açısı sunar, farklı görüşleri sentezlemesine ve kapsamlı bir anlayış geliştirmesine yardımcı olur. Ayrıca, araştırmacının metodolojik yaklaşımını ve analiz sürecini şekillendirirken en uygun araçları ve teknikleri belirlemesine yardımcı olur. Kaynak tarama metodu, araştırmacının temel bilgileri, teorik çerçeveyi ve mevcut literatürdeki boşlukları belirleme imkânı sunar ve araştırmanın doğru yönlendirilmesini sağlar. Bu çalışmada ukiyo-e sanatıyla ilgili literatürlere ulaşılarak eserler incelenmiş, grotesk sanat, Japon sanatı tarihi alanlarıyla ilgili ulaşılan yazınsal kaynaklar taranarak biçimsel ilişkiler kurulmaya çalışılmıştır.

SONUÇ

Psikolojik bir perspektiften bakıldığında grotesk, beklenen kalıpların ve normların bozulması olarak anlaşılabilir. Genellikle korku, iğrenme veya hayranlık duyguları uyandıran güçlü bir duygusal tepki ortaya çıkarır. Grotesk, izleyicinin algısına meydan okur ve onları kendi korkuları ve endişeleriyle yüzleşmeye zorlar (Karinen ve ark., 2023). Bu psikolojik etki, bir sanat formunun grotesk olarak kabul edilip edilemeyeceğini ayırt etmede kilit bir faktördür.

Şekil 5

The Beloved Wife's Particolored Reins, Sanatçı: Tōshūsai Sharaku, 1794 (British Museum, 2023)

Birçok toplumda günlük hayatı yansıtan kültürel öğeler sanat alanlarında da yerini almıştır. İdeal figür ve fanilikten uzak ölümsüz epik figürler ve formlar grotesk üslubun benimsenmesiyle birlikte bir kırılma yaşamış ve sanat eserlerinde yer alan figürlerin de birer ölümlü olabileceği, hastalanabileceği, acıkabileceği, ölebileceği ve hatta çürüyebileceği fikri sanatçılarda ve izleyicilerde oluşmaya başlamıştır. Doğayla iç içe yaşayan her canlı doğadan etkilenerek yıpranır, çürür, eskir, kokuşur ve yaşlanır. İdealist ve klasik sanat üslubunda cinsellikten ve fanilikten uzak figürlerin aksine ukiyo-e sanatında yer alan figürlerin resmedilişleri onların insani özelliklerinin daha da abartılarak yansıtıldığını göstermektedir. Cinselliği uyandıran alımlı kadın figürleri Japon erotizmini aktarırken onlara eşlik eden erkek figürlerin yaklaşımı şehvetli ve talepkâr ifadeler

barındırmaktadır. Şekil 'te kabuki oyuncusu Otani Oniji III, 'Sevilen Karının Yarı Renkli Dizginleri' oyununda hizmetçi Edobei rolünde orta pozda resmedildiği bilinmektedir. Eserde figürde resmedilen abartı ifade ve teatral jesti gözlemlenmek mümkündür. Hiciv, abartı, korku ve güldürü gibi unsurların konsepti olan grotesk üslubun varlığına ukiyo-e baskılarında da rastlanabilmektedir.

Ukiyo-e sanat formlarında sıklıkça rastlanabilen iki unsur olarak erotizm ve grotesk üslup, sanatın çeşitli alanlarında benzersiz bir etki ve anlam oluşturan güçlü ifade araçlarıdır. Bu iki kavram, sanatın sınırlarını zorlayarak, izleyicinin duygusal tepkilerini harekete geçirir ve toplumsal normlara meydan okur. Erotizm, insan cinselliğini, cazibeyi ve arzuyu ele alırken, grotesk üslup ise çarpıklık, abartı ve çirkinlik gibi unsurları vurgular. Her ikisi de sanatın provokatif ve etkileyici bir şekilde izleyiciye ulaşmasını sağlar. Erotizm, insan doğasının bir yönünü yansıtırken, grotesk üslup ise toplumsal eleştirilerin ve rahatsız edici gerçeklerin ifadesi olarak kullanılır. Her ikisi de izleyicide güçlü duygusal tepkiler uyandırarak sanatın etkisini artırmaktadır. Toplumsal normlara, kültürel değerlere ve kişisel hassasiyetlere bağlı olarak, bu tarzların anlaşılması ve kabul edilmesi değişebilir. Sanatın bu iki yönü, bazen cinsel tabuları yıkarak özgürleşmeyi ve kışkırtıcı düşünceleri teşvik edebilirken, bazen de rahatsız edici ve rahatsız edici bir deneyim sunabilir.

Şekil 6

Aç Gözlü Yaşlı Kadın, Tsukioka Yoshitoshi, 1839–1892 Dönemi (Boston Museum of Fine Arts, 2023)

Tüm bu bilgilerin yanında grotesk unsurları Ukiyo-e eserlerde ayırt edebilmemiz için belirli kriterler çerçevesinde ilerlemek gerekmektedir. Bu bağlamda grotesk bir formda bulunması gereken özellikler birçok kuramcı tarafından belirlenmiş ve sıralanmıştır. Grotesk sanatın en belirgin özelliklerinden biri, gerçekliğin çarpıtılmış veya abartılı temsidir. Dolayısıyla grotesk bir formda ilk göze çarpan özellik bu olmalıdır diyebiliriz (Şekil 6). Aynı zamanda bu sanat formu normal, gündelik nesnelere alıp onları sadece beklenmedik değil aynı zamanda rahatsız edici bir şekilde bükme eğilimindedir. Detaylandırmak gerekirse grotesk bir portrede çarpıtılmış bir ağız,

büyütülmüş gözler veya uzatılmış kulaklar bulunabilir. Bu abartılı özellikler, grotesk sanatın ayırt edici özelliği olan bir huzursuzluk hissi yaratır (Şekil 7).

Şekil 7

Oiwa Hayaleti, Katsushika Hokusai, 1831-1832 Dönemi (MIA, 2023)

Grotesk sanatın bir diğer özelliği de melez formların kullanılmasıdır. Bu sanat tarzı genellikle insan, hayvan ve bitki gibi farklı formları birleştirerek yeni, melez bir görüntü yaratır. Bu melez formlar, gerçek olan ile hayal edilen arasındaki çizgileri bulanıklaştırdıkları için genellikle rahatsız edicidir. Örneğin, grotesk bir heykelde bir kuş ya da kertenkele kafasına sahip bir insan bedeni bulunabilir. Bu melez formlar genellikle ağgözlülük, kıskançlık ve şehvet gibi insanlığın karanlık tarafını temsil etmek için kullanılır (Şekil 8).

Şekil 8

Minamoto Yorimitsu ve Hizmetkârları Shuten-doji'ye Saldırıyor, Kuniyoshi, 1851 – 1852 Dönemi (Fuji Arts, 2023)

Ek olarak grotesk sanat son derece ayrıntılı olma eğilimindedir. Bu sanat tarzı genellikle derinlik ve karmaşıklık hissi yaratmayı amaçlayan karmaşık desenler, dokular ve şekiller içerir (Şekil 9). Karmaşık detayların kullanımı genellikle insanlığın kusurlarını ve eksikliklerini vurgulamak için kullanılır. Örneğin, grotesk bir insan yüzü resminde kırışıklıklar, yara izleri ve lekeler gibi karmaşık cilt detayları yer alabilir. Bu detaylar hayatın kırılğanlığını ve geçiciliğini vurgulamayı amaçlar.

Şekil 9

Amago Buyuden, Hosai Shugetsu, 1880 -1890 Dönemi (The Art Institute of Chicago, 2023)

Grotesk üslubun bir diğer özelliği de karanlık veya hastalıklı temaları kullanmasıdır. Bu sanat formu genellikle ölüm, çürüme ve acı gibi insanlığın karanlık yönlerini araştırır. Örneğin, grotesk bir resim çürüyen bir ceset veya işkence görmüş bir ruh sahnesi içerebilir. Bu temalar genellikle izleyicide rahatsızlık veya huzursuzluk hissi uyandırmak için kullanılır.

Şekil 10

Inada Kyūzō Shinsuke, Tsukioka Yoshitoshi, 1866 – 1867 Dönemi (Chiappa, Levine, 2023).

Doğaüstünü tasvir eden Japon sanat eserlerinin çoğu ölüm, ölüm sonrası ve özellikle cehennem konseptlerinden etkilenmiştir. Sanat eserleri izleyicilerine katil sürüngenleri öldüren kahramanların ve evlerin duvarlarını yıkan dev canavarların hareketli, renkli sahnelerini göstermiştir. Bunun nedenlerinden biri Budist inançlarıyla ilgilidir demek mümkündür. Japonya'da Budizm önde gelen bir din olmuştur ve birçok Ukiyo-e sanatçısı Budizm'in öğretilerinden etkilenmiştir. Budist inançlarına göre, tüm varlıklar doğum, ölüm ve yeniden doğuş döngüsüne tabidir. Cehennem veya "Jigoku", Budist kozmolojisindeki altı varoluş aleminden biridir ve ölümden sonra kişinin hayattaki eylemlerinin hangi alemde yeniden doğacağını belirlediğine inanılır. Ukiyo-e sanatçıların cehennemden sahneler tasvir ederek izleyicilere yaşadıkları eylemlerinin sonuçları hakkında bir uyarıda bulunma kaygıları taşıdığı söylenebilir. Cehennem ve ölüme duyulan ilginin bir diğer olası nedeni de Japonya'da hayalet hikayelerinin popüler olmasıyla ilgilidir. Hayalet hikayeleri veya "kaidan" Edo döneminde popüler bir eğlence biçimi olmuştur ve birçok Ukiyo-e baskısı bu hikayelerden sahneleri tasvir etmiştir. Bu

baskılarda genellikle hayaletler ya da ruhlar yer almış ve doğaüstü temalar bu baskıların cazibesini artırmıştır. Ukiyo-e baskıları seri üretilmiş ve sanatçılar kendilerini rakiplerinden farklılaştırmanın yollarını bulmak zorunda hissetmişlerdir. Sanatçılar cehennem ya da ölüm sahnelerini resmederek, günlük yaşamı tasvir edenlerden daha çarpıcı ve akılda kalıcı baskılar yaratmanın bir yöntemini ortaya çıkarmışlardır. Bu karanlık konulara duyulan ilgiye rağmen, Ukiyo-e baskılarının ille de korkutucu olması gerekmemiştir. Ukiyo-e sanatçıları arasında cehennem, ölüm ve diğer doğaüstü konulara duyulan ilgi çeşitli faktörlere bağlanabilir. Budist inançlar, hayalet hikayelerinin popülerliği ve kalabalık bir pazarda öne çıkma ihtiyacı bu faktörler arasında sayılabilir.

Şekil 11

Balıkçı Karısının Düşü, Katsushika Hokusai, 1814 (JP Woodblocks, 2022)

Tüm bu verilen örnek eserler ışığında Ukiyo-e sanatının şiddet, cinsellik ve ölüm tasvirleri nedeniyle grotesk olarak da kabul edilebileceği söylenebilir. Ukiyo-e sanatı söz konusu olduğunda, sanat formunda tasvir edilen bazı imgeler şiddet eylemleri, cinsel içerik veya ölüm gösterdikleri için grotesk üslup barındırmaktadır. Örneğin, Hokusai'nin ünlü Ukiyo-e baskısı "Balıkçının Karısının Rüyası", bir ahtapotla hazza yönelik yaklaşma eyleminde bulunan bir kadını tasvir etmektedir. Bu eser, açık cinsel içeriği nedeniyle grotesk olarak ayırt edilebilir. Yine de Ukiyo-e sanatının yalnızca bu tür temalara odaklanmadığını belirtmek önemlidir. Aslında, birçok Ukiyo-e baskısı günlük yaşamı ve doğayı güzel ve karmaşık bir şekilde tasvir etmekteyi amaçlamıştır. Hokusai'nin "Kanagawa Açıklarındaki Büyük Dalga" gibi en ünlü Ukiyo-e baskılarından bazıları, çarpıcı görsel çekicilikleri ve ustalıklı teknikleriyle bilinir.

Şekil 12

Büyük Dalga, Katsushika Hokusai, Edo Dönemi, Yılı Bilinmiyor (Resig, 2023)

Ayrıca, Ukiyo-e sanatında grotesk temaların kullanılması, Edo dönemindeki Japon kültürünün ve toplumunun bir yansıması olarak da görülebilir. Bu dönemde Japonya'nın büyük bir sosyal ve kültürel dönüşümden geçtiği bilinmektedir ve Ukiyo-e sanatının sanatçıların bu değişimler hakkındaki görüşlerini ifade etmelerinin bir yolu olması muhtemeldir.

Yazar Katkıları

Araştırma Tasarımı (CRediT 1) Yazar 1 (%80) – Yazar 2 (%10) – Yazar 3 (%10)

Veri Toplama (CRediT 2) Yazar 1 (%20) – Yazar 2 (%40) – Yazar 3 (%40)

Araştırma - Veri Analizi - Doğrulama (CRediT 3-4-6-11) Yazar 1 (%40) – Yazar 2 (%30) – Yazar 3 (%30)

Makalenin Yazımı (CRediT 12-13) Yazar 1 (%70) – Yazar 2 (%15) – Yazar 3 (%15)

Metnin Tashihi ve Geliştirilmesi (CRediT 14) Yazar 1 (%40) – Yazar 2 (%30) – Yazar 3 (%30)

Finansal Destek Beyanı

Yazarlar bu çalışma için finansal destek beyan etmemiştir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

REFERANSLAR

- Aquilia, P. (2006). Westernizing southeast asian cinema: co-productions for ‘transnational’ markets. *Continuum*, 20(4), 433-445. <https://doi.org/10.1080/10304310600987254>
- Balanzategui, J. (2018). *The Uncanny Child in Transnational Cinema, Ghosts of Futurity at the Turn of the Twenty-first Century*. Amsterdam University Press. <https://doi.org/10.1515/9789048537792>
- British Museum (2023, 08, 15). https://www.britishmuseum.org/collection/object/A_1909-0618-0-41 adresinden alındı.
- Boston Museum of Fine Arts (2023, 05 08). MFA Museum of Fine Arts, Boston. <https://collections.mfa.org/objects/462318> adresinden alındı.
- Burgess, H., Sieminski, S., & Arthur, L. (2006). *Achieving your doctorate in education*. London: Sage Pub.
- Crandol, M. E. (2021). *Ghost in the Well*. <https://doi.org/10.5040/9781350178779>
- Chiappa N. J., Levine J. M. (2023, 20, 18). <http://www.yoshitoshi.net/series/murders.html> adresinden alındı.
- Fuji Arts (2023, 10, 08) <https://www.fujiarts.com/cgi-bin/item.pl?item=488621> adresinden alındı.
- Graulund, R. (2019). *Grotesque*. *Oxford Research Encyclopedia of Literature*. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190201098.013.1067>
- Greco, P. (2023, 05 17). HEALTH. *HEALTH Medikal ve Sağlık Bilimleri Oluşumu*: <https://www.health.com/mind-body/why-people-like-horror-movies> adresinden alındı.
- Heckmann, C. (2023, 06 02). StudioBinder Inc. StudioBinder Inc. Web sitesi: <https://www.studiobinder.com/blog/what-is-ukiyo-e-art-paintings/> adresinden alındı.
- Hisglobal (2022, Mart 18). HIS Travel Co. HIS Travel Corporation Web Sitesi: <https://www.hisglobal.com.tr/blog/japon-sanati-ukiyo-e-nedir> adresinden alındı.
- JP Woodblocks (2022, 10 25). JP Woodblocks Fine and Quality Rare Japanese Woodblock Prints Web sitesi: <https://jpwoodblocks.com/shunga-and-the-sexual-art-of-ukiyo-e/> adresinden alındı.
- Karinen, A. K., Çınar, Ç., Tybur, J. M., & Vries, R. E. d. (2023). Who likes the grotesque? mapping individual differences in liking of grotesque artworks. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*. <https://doi.org/10.1037/aca0000539>
- Kayser, W. (1963). *The Grotesque in Art and Literature*, çeviri. Ulrich Weisstein (Bloomington: Indiana Univ. Press, 1963), 188.
- Kozbelt, A., & Durmysheva, Y. (2007, July 01). Lifespan Creativity in a Non-Western Artistic Tradition: A Study of Japanese Ukiyo-E Printmakers. *The International Journal of Aging and Human Development*, 1(65), s. 23-51. doi:<https://doi.org/10.2190/166N-6470-1325-T341>
- MET Museum (2023, 06 02). The Metropolitan Museum of Art Web Sitesi: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/45290?ft=Onoe+Matsusuke&offset=0&rpp=40&pos=15> adresinden alındı.
- MET Museum (2023, 06 02). The Metropolitan Museum of Art Web Sitesi: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/468436> adresinden alındı.
- MIA Minneapolis Institute of Art home (2023, 09, 20). <https://collections.artsmia.org/art/65717/the->

ghost-of-oiwa-katsushika-hokusai adresinden alındı.

Myford, E. (2023, 06 02). Beyond the Void Horror. Beyond the Void Horror Podcast Blog Sayfası: <https://www.longlivethevoid.com/news/japanesehororem> adresinden alındı.

Percival, R. (1978). Ukiyo-E: Art for the People. Saint John, N.B.: New Brunswick Museum.

Resig, J. (2023, 06 02). Ukiyo-e Database. Ukiyo-e Researching Database and Online Museum: <https://ukiyo-e.org/image/artelino/11891g1> adresinden alındı.

Resig, J. (2023, 09 12). Ukiyo-e Database. Ukiyo-e Researching Database and Online Museum: <https://ukiyo-e.org/image/mfa/sc154435> adresinden alındı.

Roni, N. & Libertson, H. (1979). Ukiyo-E: 250 Years of Japanese Art. New York: Gallery Books Pub.

The Art Institute of Chicago (2023, 09, 30) <https://www.artic.edu/artworks/197423/amago-buyuden> adresinden alındı.

The Library Collections & Services Group (2023, 06 02). The Library Collections & Services Group Web sitesi: <https://www.loc.gov/exhibits/ukiyo-e/intro.html> adresinden alındı.

Vardar, T., & Kınık, M. (2021). Sanat Tarihine Geçmiş Eserlerin, Günümüz Sanatsal Tasarımlarına Etkilerinin Pastiş ve Parodi Kavramları Çerçevesinde Değerlendirilmesi. Konya Sanat (4), 17-28. <https://doi.org/10.51118/konsan.2021.9>

Yang, H., & Zhang, K. (2021, October 26). Harvard Business Publishing. The Psychology Behind Why We Love (or Hate) Horror. Boston, Brighton, U.S.A. 06 02, 2023 tarihinde <https://hbr.org/2021/10/the-psychology-behind-why-we-love-or-hate-horror> adresinden alındı.

Yılmaz, R., & Ekinci, N. (2023). Beliren Yetişkinlikte Depresyon, Anksiyete ve Stres Düzeylerinin Şükran ve Umut Açısından İncelenmesi. Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(2), 511-530. <https://doi.org/10.38151/akef.2023.67>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Japanese Ukiyo-e art, categorised by woodblock prints and paintings from the Edo period (17th to 19th century), holds a significant place in Japanese cultural history. It vividly captures themes of daily life, nature, and theatrical performances, often presenting a poetic blend of realism and artistic stylization. Alongside these, grotesque elements, defined by exaggerated or distorted forms, also emerge as a notable characteristic in certain Ukiyo-e works. These elements often interact with themes of eroticism, mythology, and horror, creating a unique artistic dialogue. This study explores the intersection of grotesque art and Ukiyo-e, emphasizing how these styles converge in visual storytelling to reflect societal norms, cultural shifts, and human emotion.

Materials and Methods: This research employs a qualitative approach, adopting a survey model to analyze artistic features and thematic connections. Relevant literature on Ukiyo-e and grotesque art was meticulously reviewed to construct a theoretical framework. Selected artworks, including Katsushika Hokusai's *The Dream of the Fisherman's Wife* and Utagawa Kuniyoshi's mythological prints, were examined for their stylistic elements. Particular attention was given to figures' exaggerated expressions, mythical narratives, and the symbolic use of horror and eroticism. The study seeks to uncover the underlying cultural narratives these artworks convey and their broader implications in the context of Japanese art history.

Findings: The research identifies significant overlaps between Ukiyo-e and grotesque art forms. In Ukiyo-e, grotesque characteristics manifest through exaggerated facial expressions, contorted body forms, and dramatic postures. For instance, Hokusai's *The Ghost of Oiwa* exemplifies grotesque through spectral imagery and haunting themes, while erotic prints like *shunga* integrate grotesque distortions to evoke complex emotional responses. Moreover, mythological depictions in Ukiyo-e often employ grotesque motifs to emphasize narrative drama, as seen in Kuniyoshi's portrayal of demon-slaying scenes. These elements serve to challenge traditional aesthetic norms and provoke deeper reflections on mortality, desire, and the human condition.

Discussion: The incorporation of grotesque themes in Ukiyo-e art reflects broader cultural dynamics of the Edo period. The era's fascination with kabuki theater, folklore, and the supernatural provided fertile ground for grotesque interpretations. Additionally, Ukiyo-e's accessibility as a popular art form allowed for experimentation, where grotesque elements could resonate with both societal anxieties and entertainment needs. The study also draws parallels with Western art, noting Ukiyo-e's influence on European modernist movements such as Impressionism and Art Nouveau. Artists like Edgar Degas and Claude Monet adapted Ukiyo-e's compositional techniques, further embedding its legacy into global art history.

Conclusion: Grotesque elements in Ukiyo-e art not only expand its narrative depth but also provide a lens to examine cultural identity and human psychology. These features underscore the fluidity and adaptability of Ukiyo-e as an art form, capable of integrating complex themes while maintaining aesthetic coherence. Future research could delve deeper into comparative studies between Ukiyo-e grotesque elements and those in contemporary Japanese media, such as manga and horror cinema, highlighting the enduring legacy of this artistic synthesis.